

Nagyút község
rendezési tervének módosítása
/a lignitbányászat kapcsán/

TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERV

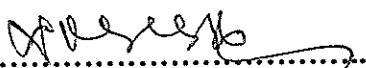
Tartalom:

1. Műleírás
2. Tervek:
 - külterületi szerkezeti terv részlete: T-2; m=1:10000,
 - Módosított külterületi szerkezeti terv: T-2M; m=1:10000,

jóváhagyva:

24/2012. / X. 17. / számú határozattal.

Eger, 2012. augusztus hó

Tervező:

Megrendelő:.....

Nagyút Község Önkormányzata
3357 Nagyút, Szabadság tér 1. sz,
Tóth Géza polgármester

Dr. Veres Zoltán

okl. építészmérnök, műszaki doktor
vezető építésztervező (É1-10-03/10-0026)
vezető településrendező (TT1-10-0026/2001)

3300 Eger, Pacsirta u. 12. sz. tel.: 36/322-956

**Nagyút község
rendezési tervének módosítása
/a lignitbányászat kapcsán/**

TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERV

1. MŰLEÍRÁS

- 1.1. Előzmény,
- 1.2. A településfejlesztési koncepció,
- 1.3. Településszerkezeti megoldás,
 - 1.3.1. Rendezési megoldás,
 - 1.3.2. Alátámasztó munkarészek,
- 1.4. Mellékletek,
 - 1.4.0. HÉSZ: 16/A.§ (módosítás a bányaterületre vonatkozóan)
 - 1.4.1. Bányatérkép /Mátrai Erőmű ZRt. anyaga/
 - 1.4.2. Nagyút: környezeti jellemzők a bányabővítés kapcsán /MENDIKAS Mérnöki Környezetvédelmi Kft. 2012. 04. hó/
 - 1.4.3. Heves Megye Területrendezési Terve 3/9. sz. melléklete: ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezete,

1.1. Előzmények

A Mátrai Erőmű ZRt. (3272 Visonta, Erőmű u. 11. sz.) a Nagyút külterületét érintő lignitmező kapcsán rendezési tervi módosítást kért, mely kérelmet a község önkormányzat elfogadott, és az eredeti rendezési tervezőt kérte fel a rendezési terv módosítására.

1.2. Településfejlesztési koncepció

- 1. 2012 február hóban elkészült a „Településfejlesztési koncepció”, melyet a helyi önkormányzat az előírás szerint egyeztetett, közzétett és helyi önkormányzati határozattal elfogadott /lásd 4/2012.(IV.11.) képviselőtestületi határozat!
- 2. **Idézetek a koncepcióból** /1.2; 1.3 pontok/: „1.2. Tervezési program: A rendezési tervekben szereplő, és Nagyút északi részén lévő „bányászattal érintett terület” különleges területként (bánya) szerepeljen a tervekben, és a Helyi Építési Szabályzatban. A terület „tervezett bányatelek” megjelölést is kapjon. A község kérte ezen felül a Helyi

Építési Szabályzat korszerűsítését is (egyszerűsítés, kiegészítés a bányaterület miatt, rendeleti hivatkozások kiemelése).

1.3. Adatok:

1. Rendezési tervi adatok: A község érvényes külterületi szerkezeti és szabályozási terve (T-2 és T-4 jelű, $m=1:10000$) a lignitmezőt az OTÉK 2. sz. melléklete 4.5 pontja szerinti jelkulcs szerint („bányászattal érintett terület határa”) jelöli meg. E terv szerint a lignitmező kb. 96,61,- ha nagyságú, a külterület 1803,-ha; 5,36%-a.
A lignitmező az északi részen, a Budapest-Miskolc vasútvonaltól északra 150 méterre, a község belterületétől kb. 250 méterre húzódik. A lignitmezőn a 3-as számú főútra kikötő út vezet át. A terv szerint általános mezőgazdasági terület („M_a” jelű). /csak a vízi közmű terv: a vasút és az előbbi kikötő út keleti metszéspontján záportározót javasolt/. A község szerkezeti tervét az 58/2007.(X.25.) határozat, a szabályozási tervét a 15/2007.(X.25.) helyi rendelet hagyta jóvá.
2. A lignitmező ábrázolása a Magyar Geológiai Szolgálat Észak magyarországi Területi Hivatala /Salgótarján/ 287-4/2006. sz. 2006. november 7-én kelt levelében közölt koordináták szerinti, továbbá a közlés szerint a megadott terület: megkutatott lignitlelőhely 23133 kódszámon; Kápolna-kelet /lignit/, Országos Ásványvagyon Nyilvántartás Ipari készlet, /Magyar Állam, Kincstári Vagyoni Igazgatóság/. A Keleti III. bánya részterület tájrendezési tervét a Miskolci Bányakapitányság 3277/2003.sz. határozatával jóváhagyta. A Miskolci Bányakapitányság 6997/2006.sz. határozatával 4 évre szóló kutatói jogot adományozott a Mátrai Erőmű ZRt., Visonta részére. (l. 7668/2/2006.sz. 2007.01.25-én kelt Bányakapitánysági levelet Nagyút községnek címezve).

1.2.2. A koncepció-egyeztetés eredménye

- Az egyeztetésbe bevont szakhatóságok, önkormányzatok, szolgáltató vállalatok és a helyi lakosság a koncepcióval egyetértettek, illetve megjegyzést tettek.
- A közlekedési hatóság jelezte, hogy közlekedési alátámasztó munkarész készüljön.
- Egyes előírások betartására hívta fel a figyelmet a Növény,- és Talajvédelmi Igazgatóság és az áramszolgáltató ÉMÁSZ,
- A környezetvédelmi hatóság közölte, hogy: Az érintett területre vonatkozóan a Felügyelőségen 2016/2012. számon folyamatban van a Mátrai Erőmű Zrt. kérelme alapján a bányászati tevékenységgel érintett terület bővítésére vonatkozó engedélyezési eljárás. Egyben vízügyi kérdésekre hívta fel a figyelmet.
- Heves Megye Főépítésze alaki kifogással élt.

- A Miskolci Bányakapitánysági véleményből:

„1/ A településrendezési terv tervezett módosításának céljával egyetértünk.

2/ a település általunk ismert közigazgatási területén az Országos Ásványvagyon Nyilvántartásban az alábbi, megkutatott készlettel rendelkező ásványi nyersanyaglelőhelyeket szerepeltetjük:

- 13135 kódszámon Nagyút-Kál elnevezésű;
- 23133 kódszámon Kápolna-Kelet megnevezésű szén-lignit nyersanyaglelőhelyeket.

A megkutatott készletek jogosítottja a Magyar Állam, a Magyar Állam tulajdonosi jogait a Magyar Nemzeti vagyonkezelő ZRt gyakorolja, a nyersanyag készlet kezelője, nyilvántartója a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal. A nyersanyag lelőhelyek térképi megjelenítését az 1997. évi LXXVIII. tv. 11.§(3) bekezdése írja elő.”

- A Bükki Nemzeti park Igazgatósága kérte, a természetvédelem 2007. év utáni változását átvezetni (hrsz-változás).

Összefoglalva: az előbbiekből látható, hogy a Mátrai Erőmű Zrt. a „bányászattal érintett területre” vonatkozóan:

- Engedélykérelemmel (2016/2012. sz.).
- Tájrendezési tervet jóváhagyó határozattal rendelkezik (Miskolci Bányakapitányság: 3277/2003. sz. határozata). Az érvényes községi rendezési tervet az építési törvény szerint, az előbbiek miatt módosítani kell /lásd még az országos és megyei területrendezési tervi vonatkozó előírást!/

1.3. Településszerkezeti megoldás

1.3.1. Rendezési tervi megoldás

A „bányászattal érintett terület” az érvényes T-2 jelű terven (külterület szerkezeti terve, M=1:10000) jelenik meg. Ezen módosított T-2 jelű (új jele: T-2M) terv a „bányászattal érintett területet” „K_k-bánya” különleges nem beépítésre szánt területként jelöli (külszíni lignitbánya).

1.3.2. Alátámasztó szakági munkarészek:

- Az előbbiekből látható, hogy a „bányászattal érintett terület” az érvényes tervi „általános mezőgazdasági területből” különleges /bánya/ terület lesz abból a célból, hogy ott előbb vagy utóbb külszíni lignitbányászati tevékenységet lehessen engedélyezni, illetve azok alapján azt végezni.
- A bányászati tevékenység, mint területhasználat egy bizonyos idő alatt lezajlik, majd – annak befejeztével – ugyanazon terület újra erdő, illetve mezőgazdasági terület lesz /tájrendezési terv alapján/.

- A bányászati tevékenység ideje alatt a külszíni lignitbányászat érinti mind a természeti mind a művi környezetet. Ennek során szükséges esetünkben:

- a felszíni vizek megfelelő elvezetése, illetve
- a felszín alatti vizek kezelése és védelme,
- továbbá a 3-as útra kikötő közszégi út megtartása vagy kiváltása (ideiglenesen vagy véglegesen).

Az előbbi – átmeneti – művi beavatkozások a bányászati tevékenység részei (engedélyeztetésével együtt). Idézet a Mátrai Erőmű ZRt. 2012. április 02-án kelt, H-B 4376/3/20/2012/1520 sz. leveléből /Nagyút község rendezési terve módosítása a lignitbányászat kapcsán/:

{1/ A bányatelek bővítésre tervezett területen található létesítmények (utak, vízfolyások stb....) a bányatelek fektetési eljárás során védőpillérbe kerülnek, mellyel védelmük biztosított válik. A létesítmények megszüntetése, áthelyezése csak a védőpillér feloldásával, a létesítmények tulajdonosainak, kezelőinek hozzájárulásával lehetséges.

A Mátrai Erőmű ZRt. a hatályos közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény alapján fog eljárni abban az esetben, ha egy távlati döntés alapján a szénfelszabadítás érdekében a 3. Sz. közutat új nyomvonalra szükséges áthelyezni. A döntés időpontja jelenleg nem meghatározható, ezért a távlati döntés ismeretében a Mátrai Erőmű ZRt. a törvényi előírásoknak megfelelően ismételten kezdeményezni fogja az érintett település rendezési terv módosítását.”}

Az előbbieket alapján ezen rendezési tervmódosításnak nem tárgya – az egyébként ma nem ismert – átmeneti, művi beavatkozások rendezési tervi kezelése, illetve – ahogy a Mátrai Erőmű ZRt. írja –adott esetben rendezési tervi módosítást ő fog kezdeményezni (a bányászati engedélyezés témái ezek!). Így nem vonatkozik esetünkre az OTÉK 3.§/3/ bekezdésében említett szakági alátámasztó munkarész, egy kivétellel: „a területrendezési terv és településszerkezeti tervi összhangot igazoló térkép és leírás”. Az alábbiakban az esetünkre vonatkozó országos és megyei területrendezési kapcsolódásokat ismertetjük.

Területrendezési tervek

OTrT /Országos Területrendezési Tervi/ vonatkozások a bányászathoz [2003. évi XXVI.tv.]

- I. fejezet: 2.§/1/: ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület/definíció/,
2.§/20/: Országos komplex tájrehabilitációt igénylő terület/definíció/,
2.§/34/: Térségi komplex tájrehabilitációt igénylő terület /definíció/,
II. fejezet: 4.§2i: 3/9 sz. melléklet az ásványi nyersanyag-gazdálkodás területi övezete ,
/helyesen: 3/10. sz. melléklet/,

- III. fejezet: 11.§/1/: „A bányatelek megállapítás akkor engedélyezhető, ha összhangban van az érintett település településrendezési tervével és helyi építési szabályzatával”.
- 11.§/2/: A bányászati tevékenység után a tájrendezés csak a bányatelek megállapításakor elkészülő tervek alapján és a HÉSZ + szabályozási terv szerint lehet.
- V. fejezet: 16/A§.: „Az ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezetét a településrendezés eszközeiben tényleges kiterjedésének megfelelően kell lehatárolni, és az építési övezetbe vagy övezetre szabályokat megállapítani.
- V. fejezet: 18.§/5/: ökológiai folyosó övezetében új külszíni művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő külszíni művelésű bányatelek nem bővíthető,
- 21.§/3/: Térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezetében bányászati tevékenységet a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet folytatni.
- VII. fejezet: 30.§/1/b.: A törvényt alkalmazni kell a településrendezési terv, helyi építési szabályzat készítése és jóváhagyása során.

Heves Megye Területrendezési Tervéről szóló 10/2010.(V.07.) HMÖ rendelet a bányászati témában az alábbiakat tartalmazza:

- Rajz** 3/9.sz. térképmelléklet: ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezete,
3/11. sz. térképmelléklet: rendszeresen belvízjárta terület övezete,

Rendelet:

- 6.§/4/: A bányászati tevékenység (bányatelek, bányanyitás) csak akkor lehetséges, ha a helyi szabályozási terv és a Helyi Építési Szabályzat azt lehetővé teszi. A terület újrahasznosítása, rehabilitációja a szabályozási terv és a Helyi Építési Szabályzat szerint.
- 23.§: Ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezete /szabályozási előírás/

Intézkedési javaslat:

- 4.4./9/ bekezdés: külszíni bányaterületek utóhasznosítása.

Ajánlások:

- 4.4. „Térségi tájrehabilitációt igénylő területek övezete” /pl. volt bánya-területek, újrahasznosítás, védelem, bányató stb./

„A Heves megyei TrT területfelhasználási rendszere szerinti kapcsolódás: a bánya-telek érintettsége.

3.1. sz. mell.: ökológiai hálózat /nem érintett/.

3.2. sz. mell.: kiváló termőhelyi adottságú szántóterület /nem érintett/.

3.3. sz. mell.: kiváló termőhelyi adottságú erdőterület /nem érintett/.

3.4. sz. mell.: országos és térségi komplex tájrehabilitációt igénylő terület /nem érintett/.

3.5. sz. mell.: országos és térségi jelentőségű tájképvédelmi terület /nem érintett/.

3.6. sz. mell.: világörökség, világörökség-várományos történeti települési terület /nem érintett/.

3.7. sz. mell.: kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi terület /nem érintett/.

3.8. sz. mell.: felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területe /nem érintett/.

3.9. sz. mell.: ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület /a térkép nem jelöli, de valójában van ilyen terület! Azaz érintett/.

3.10. sz. mell.: együtt tervezhető térségek övezete /nem érintett/.

3.11. sz. mell.: rendszeresen belvízjárta terület /érintett!/.

3.12. sz. mell.: nagyvízi meder területe /a bányatelket nem érinti/.

3.13. sz. mell.: földtani veszélyforrás területe /nem érintett/.

3.14. sz. mell.: vízerózióknak kitett terület /érintett/.

3.15. sz. mell.: szélrózióknak kitett terület /érintett/.

A bányászati tevékenység befejezése után: kötelező a tájrendezés, amikor ismét változni fog a területhasználat, azaz ismét rendezési tervi módosítás szükséges.

Megjegyzés: az Építési törvény (Étv) 11.§/1/ bekezdése szerinti esetekben az Étv. 9/A.§/a,b/ pontját kell alkalmazni /a szerkezeti tervet 10 évente felül kell vizsgálni/.

Szabályozási kérdésekkel ezen tervhez tartozó szabályozási terv és Helyi építési Szabályzat (HÉSZ) foglalkozik (lásd külön kötve!). A HÉSZ 16/A.§-át lásd a mellékletben (módosítás a bányaterületre vonatkozóan!)

Eger, 2012. augusztus hó.

.....**Dr. Veres Zoltán**.....

okl. építészmérnök, műszaki doktor
vezető építésztervező (É1-10-03/10-0026)
vezető településrendező (TT1-10-0026/2001)

3300 Eger, Pacsirta u. 12. sz. tel.: 36/322-956

1.4.0. melléklet

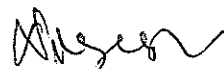
16/A.§

Különleges beépítésre nem szánt terület

K_{k-b} terület („tervezett bányatelek”) előírásai: (külszíni lignitbányászat területe).

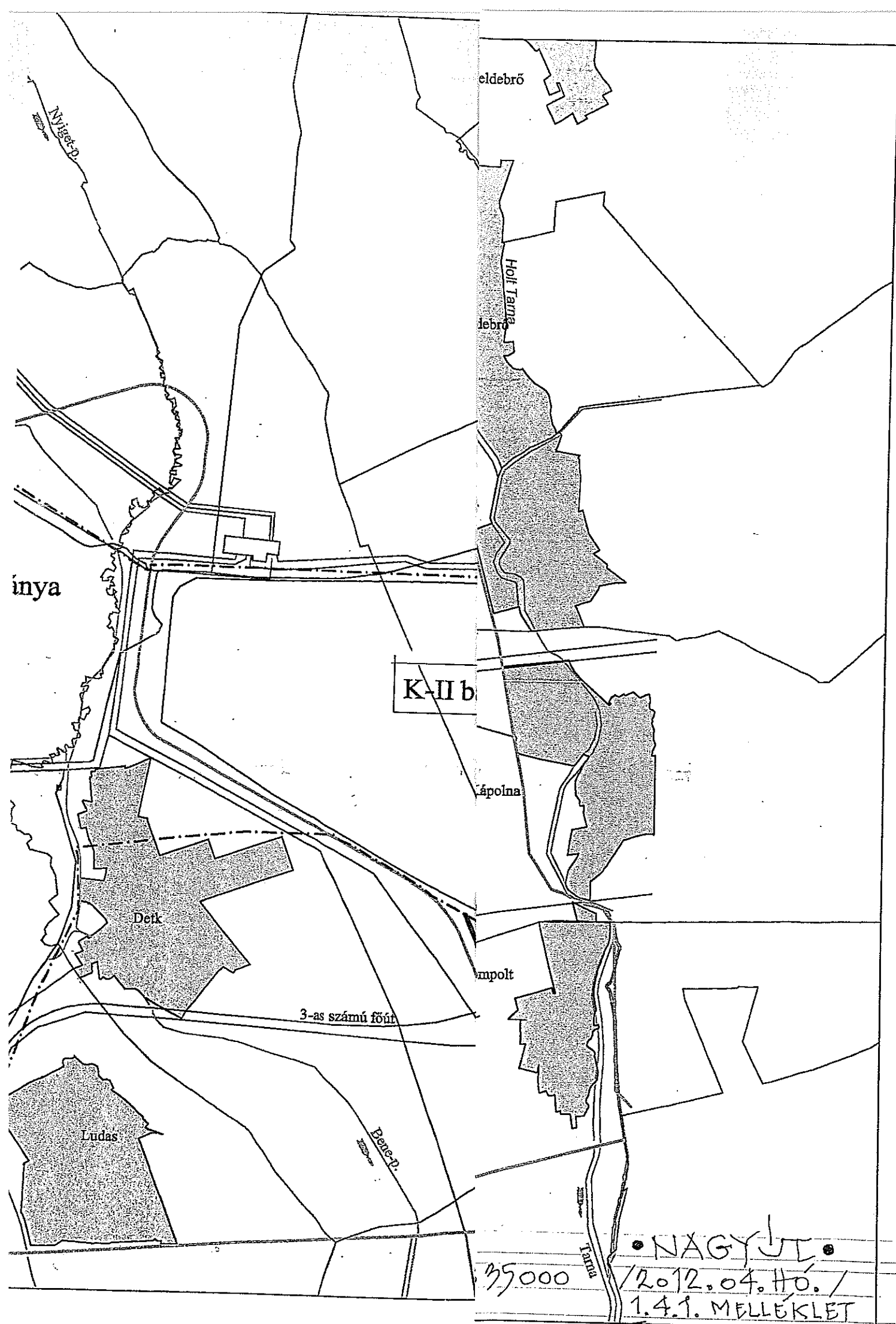
Különleges beépítésre nem szánt terület.

- 1) A T-2M jelű terven jelölt K_{k-b} terület közvetlenül terület igénybevételt nem jelent.
- 2) A külszíni lignitbányászati tevékenység végzéséhez a bányalörvény és a vonatkozó előírások szerinti tervek, eljáró hatósági, és közreműködő szakhatósági engedélyek szükségesek /pl. bányatelek-fektetési engedély, bányauzemeltetési terv és engedély, környezetvédelmi engedély a bányászati tevékenységhez és a tájrendezéshez stb/.
- 3) Amíg a bányászati tevékenységet előkészítő tevékenység nem kezdődik el, a K_{k-b} terület „általános mezőgazdasági” terület-felhasználású marad.
- 4) A bányászati tevékenység megkezdése előtt régészeti hatásvizsgálati dokumentációt kell készíteni.
- 5) A bányászati tevékenység megkezdése előtt többek közt be kell szerezni a Földhivatal, a Növény,- és Talajvédelmi hatóság engedélyét.
- 6) A bányászattal érintett területbe eső művi és természeti környezeti elemeket a bányászat során vagy ideiglenesen ki kell váltani, vagy ki kell kerülni. Ha a kiváltása ezen elemeknek végleges megoldással, és új terület-felhasználással jár, a rendezési tervet módosítani kell.
- 7) A bányászati tevékenység nem gátolhatja, károsíthatja a területén kívül eső földrészletek használatát, vagy állagát.
- 8) A bányászati tevékenység befejezése után a K_{k-b} területet tájrendezni kell az eljáró hatósági és a közreműködő szakhatósági engedélyek alapján. Új terület-felhasználásként: mezőgazdasági, erdő, és vízügyi stb. területhasználat javasolt. Emiatt a rendezési tervet ismét módosítani kell.
- 9) Az építési törvény (1997.évi LXXVIII.tv.) {Étv.} 11.§/1/ bekezdése szerinti esetben az Étv. 9/A.§/a,b/ pontját kell alkalmazni (a településszerkezeti tervet 10 évente felül kell vizsgálni).

Dr. Veres Zoltán

okl. építésmérnök, műszaki doktor
vezető építésztervező (É1-10-03/10-0026)
vezető településrendező (TT1-10-0026/2001)

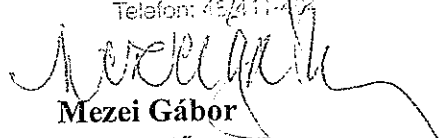
1.4.2,
MELLEKLET

**NAGYÚT KÖZSÉG
TÉRSÉGÉNEK KÖRNYEZETI JELLEMZŐI
A TERVEZETT BÁNYATELEKBŐVÍTÉS VONATKOZÁSÁBAN**

Készítette:

**MENDIKÁS Mérnöki Környezetvédelmi Kft.
3525 Miskolc, Kazinczy u. 28.**

MENDIKÁS
Mérnöki Környezetvédelmi Kft.
3545 Miskolc, Pü. E 12.
Adószám: 11001991-2-00
Telefon: 46/411-414

Mezei Gábor
ügyvezető

Miskolc, 2012 április

A Mátrai Erőmű ZRt. a hosszútávú bányászati terveiben szerepel a „VISONTA-I.SZÉN” bányatelektől Keletre eső, „Kápolna-Nyugat” kutatási terület és a „Kápolna-Nyugat-Nagyút-Észak” elnevezésű kutatási területek ásványvagyonának művelésbe vonása. Az érintett területeken korábban elvégzett kutatások a 6997/2006.sz Miskolci Bányakapitányság hatósági határozatában megnevezett” Aldebrő, Tófalu, Kompolt, Detk és Nagyút elnevezésű területen a jóváhagyott 3083/17/2007 számú Kutatási Műszaki Üzemi Terv szerint kiegészítésre kerültek.

Az új területek ásványvagyonának művelésbe vonásával tervezett bővítés szorosan kapcsolódik a jelenlegi bányatelekhez, geológiai, talajtani, vízföldtani jellemzői megegyeznek. A tervezett bővítés Nagyút község külterületét érintően natura és mag területet, valamint ökológiai folyosót nem érint.

A bánya továbbfolytatásának bányászati technológiája sem tér el a jelenlegi rendszertől, ezért a működési tevékenységből eredő környezeti hatások tekintetében változás nem várható, így a különböző területeken fellépő esetleges eltérések csak az érintett terület speciális adottságaiból következhetnek be. A továbbiakban ezen környezeti hatásokat, környezeti elemenként ismertetjük.

1. A terület térségének általános jellemzése

Nagyút község külterületét érintő vizsgált terület az Alföld nagytájhoz, az Észak-alföldi Hordalékkúp-síkság középtájhoz és a Gyöngyösi – sík kistájhoz tartozik.

A kistáj éghajlatát mérsékelt meleg, száraz éghajlat és jelentős vízhiány jellemzi. Az É-i peremén, a Mátraaljával határos sávban, ahová Nagyút község is tartozik, hegységelőteri lösztakarós, homokos, kavicsos hordalékkúp-síkság húzódik. Rajta Nyugaton barnaföldek és csernozjom barna erdőtalajok, míg Keleten csernozjomok képződtek. A terület zömét szántóföldként hasznosítják, ami kifejezetten kultúrsztyep jelleget ad a tájnak.

A vizsgálati területen teljes egészében intenzív művelésű szántóföldi növénykultúrák találhatók.

2. Visonta Bánya bővítési területével érintett terület élőhelyei, ökológiai hatások

Az érintett terület és annak szűkebb térsége nem bővelkedik természetközeli élőhelyekben.

A természetes növényi társulásokat nem tartalmazó élőhelyeknek megfelelően az állatvilágban sem található értékesebb védett, ritka vagy veszélyeztetett faj. Mint élőhely a terület minimális lehetőséget nyújt, mint táplálkozóhely szintén nem jelentős.

A terület nem része sem helyi sem országos jelentőségű védett természeti területnek sem.

A területre jellemző élőhely ismertetését az alábbiakban mutatjuk be.

Megnevezése: Egyéves, nagyüzemi szántóföldi kultúrák

Jellemzői:

A térség leggyakoribb élőhelye, a kistájban főleg intenzív művelésű szántókat találunk. Növényzetükre jellemző, hogy a termesztett növényen kívül a gyomflórájuk csak néhány tágtűrűsű, vegyszerrezisztens fajtából állnak. Az intenzív művelés miatt az egykori gyomtársulásoknak ma már csak a töredékét találhatjuk meg. A tervezési területen főbb termesztett növény a búza, kukorica, árpa, repce.

Az élőhelyen megtalálható fajok: *Chenopodium album*, *Chenopodium hybridum*, *Amaranthus retroflexus*, *Amaranthus chlorostachys*, *Veronica arvensis*, *Convolvulus arvensis*, *Galium aparine*, *Ambrosia artemisiifolia*, *Consolida regalis*, *Papaver rhoeas*, *Bromus commutatus*, *B. japonicus*

A tervezési terület természetes és természetközeli vegetációja a mezőgazdálkodás évszázados tevékenysége folyamán napjainkra teljesen megsemmisült. A szántóterületeken kívül csak másodlagos élőhelyek találhatók. A bővítési terület élőhelyei tehát már azelőtt is jelentősen károsodtak, mielőtt az lignitkutató területté vált volna.

A bányaműveléssel várhatóan károsodó természeti erőforrás egyéb területeken pótolható.

3. A környezetre gyakorolt további hatások értékelése

A vizsgált terület környezeti elemeinek állapotát elsősorban a Mátrai Erőmű ZRt. Visonta Bányájában folyó tevékenység befolyásolja, ezért a környezeti hatások meghatározásánál a jelenlegi bányaművelés hatásainak elemzésével mutatjuk be a várható állapotokat. Természetesen ezen állapotok csak a bánya elhaladásának időszakában jelentkeznek Nagyút község területén.

Levegőtisztaság-védelem

A fejtési technológia lényegéből eredően a Mátrai Erőmű ZRt. Visonta Bányában a diffúz felületi források dominálnak a levegő szennyezés szempontjából. Itt kell még számításba vennünk a bánya belső útjain meddőt szállító, 40 db, 45 tonna hasznos terhelésű, nehéz tehergépkocsik, valamint száraz időjárás esetén a nem szilárd burkolatú belső utak portalanítása céljából üzemeltetett, tartályos locsoló tehergépkocsik kipufogó gázainak légszennyező hatását is. A tehergépkocsik által szállított anyagáram az összes megmozgatott meddő és lignit tömegéhez képest elenyésző arányú. A bánya területén csak rendszámmal ellátott tehergépkocsik közlekednek, ezek emissziós értékeit a kötelező műszaki és környezetvédelmi felül során a vizsgáztatási jogkörrel felhatalmazott állami szervek mérik, ennek köszönhetően a kipufogó gázok szennyezőanyag tartalma határérték alatti.

A bánya az összes halonnal működő tűzoltó készülékét a halonbank részére leadta, már csak szén-dioxidos és poroltó készülékek vannak készenlétben, ennek köszönhetően ózonkárosító anyagok nincsenek a bánya területén.

A bányában közlekedő nehéz tehergépkocsik által felvert por mennyiségét az utak locsolásával csökkentik. Nyári száraz napokon, szükség esetén 4 locsolókocsi folyamatosan üzemelhet.

A nyitott bányafelületek légszennyező hatását a Mátrai Erőmű köré telepített immissziós mérőhálózat adataival ellenőrzik.

Mind az ülepedő, mind a szálló por mérési adatai azt bizonyítják, hogy a bánya nem okoz meg nem engedett légszennyezést.

A különböző forrásokból eredő légszennyezők szétterjedését alapvetően a vizsgált területre jellemző időjárási viszonyok határozzák meg.

A terület éghajlatának alakulását egymástól jellegében élesen eltérő két földrajzi egység hatása határozza meg. Északi irányban a Mátra a maga nagyterjedésű, osztatlan, egységes tömbjével, míg déli irányban az Alföld uralja a terepet. A területen jellemző a déli irányú lejtősődés, Halmajugrát egy északkeleti irányú lejtő szegélyezi északnyugat-délkelet irányítottágú patak völgygel. Ebből következően a területet jellemző éghajlati képet helyi mikroklimatikus vonások színesítik. Az egymástól nem nagy távolságban lévő Gyöngyös, Visonta és Kompolt meteorológiai adatainak összehasonlításakor mindez szembetűnően mutatkozik meg. Gyöngyös esetében még nyomon követhető a Mátra bizonyos védő szerepe, de Visonta és Kompolt esetében a mikroklimatikus hatások mellett az alföldi jelleg kap nagyobb hangsúlyt.

Az elmúlt 5 éves időszakban a bánya légszennyezésével kapcsolatban nem történt lakossági bejelentés.

A Mátrai Erőmű ZRt. az áramtermelés mellett kiemelt fontosságú feladatának tekinti a környezet védelmét. A levegőtisztaság-védelemmel kapcsolatos feladatokat minden évben egyértelműen megfogalmazzák a végrehajtási határidők kijelölésével, a megoldásért felelős vezető megnevezésével és a megoldásra fordítandó összeg betervezésével. A levegő tisztaság-védelmi feladatok megoldását üzemi bejárással ellenőrzik. A belső intézkedések szerves részét képezik a környezet védelmével kapcsolatos utasítások.

Felszíni- és felszín alatti víz

A visontai lignitelfordulásra alapozva az 1970-es évektől több külfejtés nyitására került sor. Ezek közül a Nyugati és az ún. Keleti-I. bányát már leművelték és rekultiválták. Az 1990-es évek végétől két működő bánya létezik a területen, a Keleti-II. bánya, ahol jelenleg csak hányóképzés folyik és a Déli bánya amely az intenzív elővíztelenítés, széntermelés, meddőletakarítás és belső hányóképzés helyszíne napjainkban.

A területen feltárt lignitlepek litosztatográfiailag a földtörténeti harmadidőszak felső-pannóniai korszakában képződött Bükkaljai Lignit Formációba tartoznak.

A lignitlepek felett, között és alatt rétegvizet tartalmazó szemcsés üledékek, valamint főként a telepek közvetlen fedő-, és feleképződményeiként iszapos, agyagos képződmények fordulnak elő. A vízadó rétegek a felettük elhelyezkedő lignitlepről, ill. telepnyomos rétegekről kapták nevüket. (Pl. a II. telep alatti vízadó réteg jele : „II/0”, a –1. jelű telepnyomos rétegcsoporthoz tartozó vízadó réteg, amely a 0. telep felett helyezkedik el, „-1/0” nevet viseli.)

A felső pannóniai homokos, homoklisztes rétegek rétegvizet tárolnak, s gravitációs rétegműködési rendszert alkotnak. A talajvíztároló réteg kivételével minden réteg feszített tükrű vizet tárol. Az egyes vízadó rétegek eltérő nyomásfelülettel rendelkeznek, azaz a vízadó rétegeket egymástól elválasztó agyagos ill. telepes rétegcsoporthoz tartozó vízáró, nem nyújt kommunikációs lehetőséget a vízadó rétegek között. A víztelenítés távolhatása a talajvizet tartalmazó legfelsőbb rétegben viszonylag csekély, hiszen a kiemelt víz túlnyomó része a mélyebben fekvő, a felszíntől vízáró rétegekkel elzárt vízadó rétegekből származik.

A külfejtéses bányaművelés alapfeltétele az elővíztelenítés, amely a fedőben található és a széntelepek közötti úgynevezett köztes víztároló rétegeket vízmentesíti, a fekvő vízvezető réteg nyomását pedig a fejtés előrehaladásával összeegyeztetve megfelelő mértékűre csökkenti.

A magyar lignitbányászatban hagyományos, az annak idején Visontán kikísérletezett víztelenítési technika, amelyet *közvetítőréteges víztelenítésnek* neveztek el, nagyszámú ejtőkútnak és hagyományos, bűvárszivattyúkkal ellátott víztermelő kutaknak a kombinációja.

A Mátrai Erőmű ZRt. külfejtéses bányáinak víztelenítése mindenkor az érvényes vízjogi üzemelési engedélyeknek megfelelően történik.

A víztermelő kutak működése által okozott vízszintsüllyesztő hatást a külön e célból létesített rétegvízszint-figyelő kutak rendszeres méréseivel ellenőrzik, amelyek mind a bányaközei területeken segítenek a víztelenítés súlypontjának áthelyezésére, volumenének fokozására illetve csökkentésére irányuló rövid távú döntések meghozatalában, mind a tágabb hatásterületen jelentkező, a vízadó rétegekben történő hatások regisztrálására alkalmasak.

A bányászati céllal kiemelt rétegvizek vízminőségét az Észak-magyarországi Környezetvédelmi-, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség előírásai alapján negyedévente vizsgálják. A féléves bányavízvédelmi jelentésekhez valamennyi laboratóriumi vizsgálati jegyzőkönyv csatolásra kerül.

A víztelenítés technológiájából adódik, hogy a különböző rétegek vizei, a külfejtéses bányaművelés kezdete óta keverten kerülnek a felszínre, a különböző rétegekből származó víz már a kutakban keveredik egymással. Elenyésző adat származik elkülönített vízadó rétegből, elsősorban olyan esetben, ahol a rétegvíznyomás miatt a kút pozitív. A különálló rétegekre kiképzett figyelő kutakból negatív vízszint esetén szivattyúval vett vízminta a tapasztalatok alapján a legtöbbször értékelhetetlen minőségű, a mintavétel lehetőségét erősen korlátozza a csóátmérő, a folyamatos víztermelés hiánya, a lassú utánpótlódás, stb.

A víztermelő kutakból vett minták vízminőségi vizsgálatainak adatai alapján megállapítható, hogy a kutakból származó víz közel ivóvíz minőségű.

A bevezetett „bányavíz” az élővízfolyások vízminőségét javítja, az időnként csaknem időszakivá száradó vízfolyások (pl. Tarnóca-patak) vízjárását állandósítja, stabil utánpótlást jelentve a vízfolyások élővilágát gazdagítja.

A bányavíz-telenítés során kiemelt rétegvíz felhasználása rendkívül célszerű, mivel minőségi paraméterei alapján széleskörűen felhasználható, mennyiségét tekintve pedig a tágabb körzetben sincs lehetőség ilyen volumenű víznyerésre. A hasznosítás lehetőségeinek feltárására a Mátrai Erőmű ZRt. hosszú távon is nagy hangsúlyt fektet.

Az utóbbi öt évben a bányavíz Déli bánya kútjaiból kiemelt vízmennyiség 20-50 %-a került ipari- és ivóvízként történő felhasználásra.

Hulladékgazdálkodás

A Mátrai Erőmű ZRt. Visonta Bánya telephelye a 126/2003. (VIII.15.) Korm. rendelet előírásainak megfelelően a 2008-2013 évekre szóló Egyedi Hulladékgazdálkodási Tervét elkészítette, amelyet az Észak-magyarországi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség 19841-3/2008. számon elfogadott.

A keletkező hulladék összes mennyisége (a nem veszélyes termelési hulladékok és a fő termelési mutatókkal összhangban keletkező veszélyes hulladékok mennyisége (olajtartalmú hulladékok) az elkövetkező időszakban tervezési szinten várhatóan érdemben nem változik. A mennyiségi mutatókban a jelenlegihez közeli szén és meddőtermelési volumen mellett és a jelenlegi berendezések és géppark további használatával lényeges változás nem várható.

A teljes körű környezetvédelmi felülvizsgálat elvégzése során megállapítást nyert az a tény, hogy a Mátrai Erőmű ZRt. Visonta Bánya telephelyén a hulladékgazdálkodásra előírt jogszabályok betartásra kerülnek, a szükséges dokumentációkkal, intézkedési tervekkel, belső utasításokkal rendelkeznek. A hulladékgazdálkodás nyilvántartási rendszere megfelel a vonatkozó előírásoknak, az intézkedések eredményeként a keletkező hulladékok mennyisége kis mértékű csökkenést mutat.

Talajvédelem

A külfejtéses bányászati technológiából adódóan - a legnagyobb gondoskodás mellett is - a táj hosszabb-rövidebb ideig sérülést szenved. Azokon a területeken, ahol már nem folyik bányaművelés, azonnal megkezdődik a technikai, majd a biológiai tájrendezés, a hányófelületek tájrehabilitációja.

A külfejtés céljára igénybe vett területekből eddig több, mint 2171 hektár került tájrendezésre, ebből közel 950 hektáron folyik ismét mezőgazdasági termelés, a többi területen véderdő és szabadrendeltetésű erdőtelepítés történt. A fő cél, hogy tájba illő, ökológiailag gazdag környezet alakuljon ki a felhagyott bányagödrök területén.

A hatósági határozatokban előírt humusz letermelés a nagygépes technológiában úgy történik, hogy a humusz a hányó legfelső szeletébe kerül.

A korábbi vizsgálatok szerint igen változatos rétegvastagságú és humusztartalmú terület helyezkedik el a tervezett bányaművelés területén. A terület mintegy fele vékonyabb humusz rétegre és kisebb humuszpotenciálra, 40-45%-a közepes humusz rétegre és tartalomra, és csak mintegy 5-10 %-a utal mélyrétegű magasabb humusztartalmú talajra.

Talajgenetikai szempontból a terület uralkodó talajtípusa a nem karbonátos csernozjom erdőtalaj.

A terület kémhatása összességében savanyú.

A tevékenység talajra gyakorolt hatásai csak a konkrét bányaművelés időszakában jelentkeznek, igaz akkor a teljes megszüntetés eredményével, de a széntermelés befejezését követően az ismertett intézkedések hatására gyakorlatilag eredeti talajállapotok állnak vissza, sőt a termékenységi osztályok tekintetében sok esetben javulás figyelhető meg.

Zajvédelem

A Visonta Bánya zajtól védendő környezete a települések érvényes rendezési terve alapján lakóterület, melyet a beépítettség és tényleges használat alapján a R. 9. § (3)-t alapul véve zajvédelmi szempontból „lakóterület és intézményterület laza beépítéssel” kategóriába sorolt be a Felügyelőség, ahol a 4/1984. (I. 23.) EüM. rendelet 1. mellékletének 2. sorában foglalt zajterhelési határértékeknek -nappal 50 dB, éjszaka 40 dB- kell teljesülniük. Olyan irányokban, ahol védendő létesítmények nincsenek (ipari, mezőgazdasági terület), 70 dB határértéket írt elő a Felügyelőség.

A déli bánya körül a 30-as számú főútvonal nagy forgalmú közúti közlekedést bonyolít le. Így a közutakon átmenő közlekedésből eredő zajok is dominálnak a környező településeken, olyannyira, hogy amíg a bányaművelés nem éri el az adott települést az tekinthető meghatározó zajnak.

A mindenkori mért értékeket alapvetően befolyásolják az alábbi tényezők: zajforrások térbeli elhelyezkedése, domborzati viszonyok, légköri adatok (hőmérséklet, szélsébség, páratartalom), földfelszín minősége (szántó, rét, bozótos, stb.), a forrás és az észlelő között esetlegesen meglévő természetes és/vagy mesterséges akadályok. Ezen tényezők közül a szél, a hőmérséklet, a páratartalom és a talaj felületének minősége évszakok, sőt –az utóbbi kivételével– napszakok folyamán is változhat.

A művelési körülmények, a gépláncok mozgásának változásával a zajterhelés mértéke változó tendenciát mutat.

A zajcsökkentési lehetőségek meghatározására és a kritikus zajforrások kiszűrése céljából a társaság elkészítette a különböző bányaművelési helyzetekhez tartozó zajtérképét és zajcsökkentési javaslatokat, műszaki megoldásokat dolgoztatott ki a határértékek betarthatósága érdekében.

Az aktív és passzív zajvédelmi intézkedéseket a költségek biztosíthatósága érdekében évekre lebontott tervben ütemezték be, amelyet a környezetvédelmi hatóság elfogadott, s a végrehajtásra kötelezést is kiadott. A kötelezés szerint a társaság a végrehajtott intézkedésről évente beszámolót készít a környezetvédelmi hatóság számára, amelyeket mérési eredményekkel is kontrollál.

A zajemisszió csökkentési aktív intézkedéseket az egyes immissziós pontok *zajterhelését legnagyobb mértékben meghatározó* források zajcsökkentése jelenti.

Az egyes intézkedések hatásának meghatározásához az emissziós mérésekkel meghatározott zajteljesítmény szintek adatait használták fel. Ennek alapján:

- a szalaghajtó fejek hajtóművei zajhatásának meghatározásához az M-26 fej emissziós mérési adatai kerültek alkalmazásra (új 630 kW-os Hansen hajtóművekkel);
- a szalaghajtó fejekre szerelhető zajcsökkentő burkolatok hatását Visonta bánya saját kivitelezésében, korábban elkészített tervrajzai alapján került becslésre.

A modellek készítésénél figyelembe vételre került a marótárcsás kotrógépek zajteljesítményének csökkentése is, különösképp a bánya magasabb részén dolgozó gépek esetében. A bányaiüzem tervezett marótárcsa hajtómű cseréi, az MT-7, valamint az MT-5 marótárcsás kotrógépen a mérések és számítások alapján a berendezések zajteljesítmény szintjének 5-5 dB-es csökkenését eredményezik.

A fenti zajemisszió csökkentési intézkedéseken túl megvizsgálásra került egy olyan csökkentési intézkedéssorozat, amelynek végrehajtásával a megítélés szempontjából fontos éjszakai 40 dBA határérték betartható.

Az aktív és a passzív zajcsökkentő intézkedések ütemterv szerinti és a bányaműveléshez illeszkedő megvalósítása az éjszakai zajszint csökkentése érdekében *folyamatos*.

A Mátrai Erőmű ZRt. éves Környezetvédelmi Intézkedési Tervekben fogalmazza meg a környezeti terhelések csökkentésére irányuló intézkedéseit a témához tartozó felelősök, határidők és költségforrások megjelölésével.

A KIT anyagát az igazgatóság hagyja jóvá, s évente legalább egy, esetenként két alkalommal a végrehajtásról is beszámolót kér.

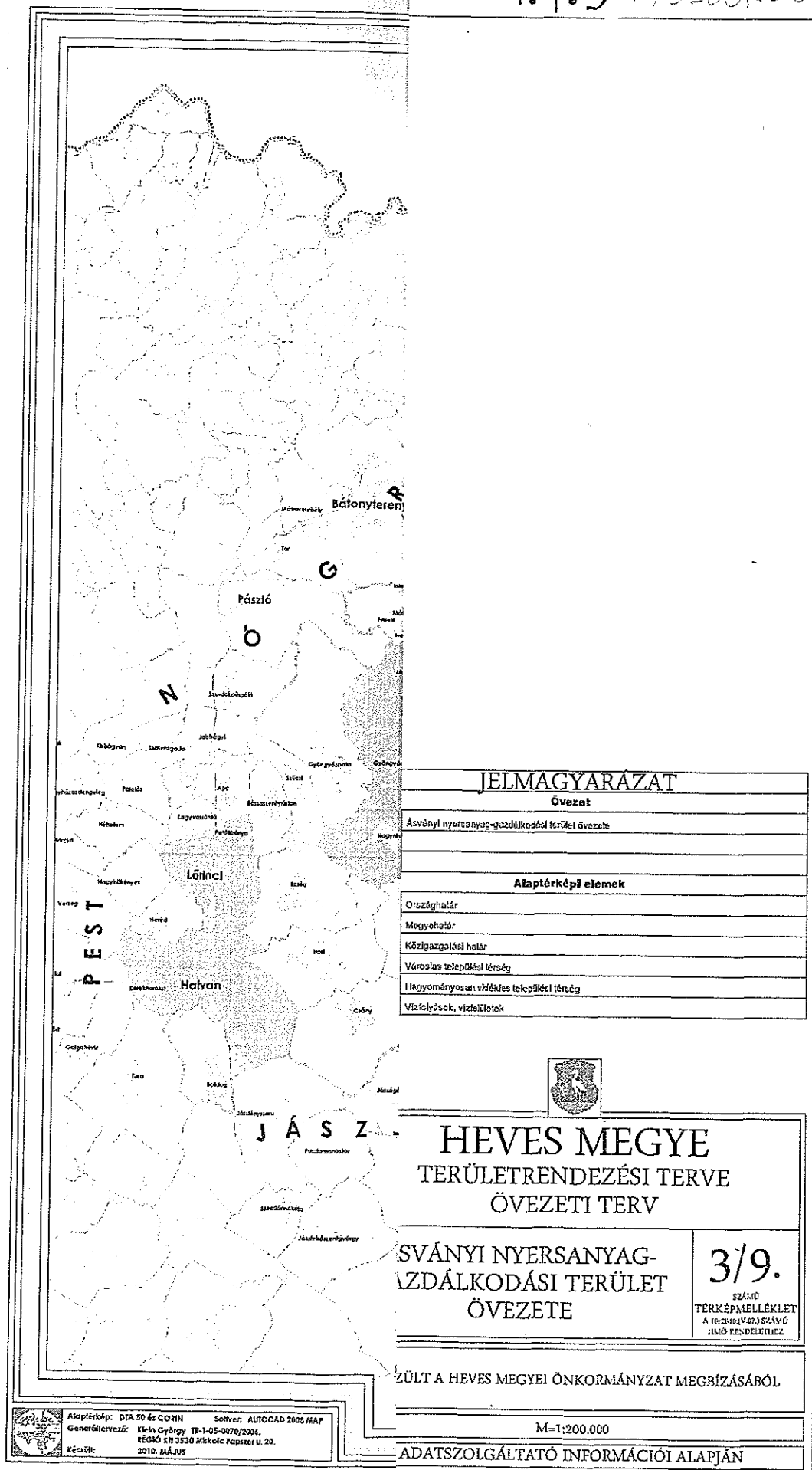
Az elkészített zajvédelmi töltések és a megvalósított zajemissziót mérséklő műszaki intézkedések az eltelt öt év során több száz milliós költségráfordítást jelentettek a Mátrai Erőmű számára. Ezek mellett további jelentős számú intézkedés foganatosítását tervezik.

A Mátrai Erőmű Zrt. a környező települések önkormányzataival szoros és jól együttműködő kapcsolatot tart fenn. A lakosság részéről panasz nem fordult elő zaj miatt.

A környezetvédelmi hatóság számára a bánya további szakszerű, intézkedési tervben megfogalmazandó zajcsökkentési intézkedései és döntései kedvező megítélést jelentenek a hatósági eljárások során.

A bányaművelés jelenlegi térbeli kiterjedésénél lakott területeken környezeti rezgés sem a meddőletakarítás, sem a hasznosanyag-jövesztés munkafázisai közben nem érzékelhető.

A bővítési területen tervezett bányaművelés során sem a nappali, sem az éjjeli határértékek nem kerülnek veszélybe. A kialakuló távolságok és a bánya mélységéből eredő bányafalhatás eredményeként határérték túllépések nem várhatóak.

• NAGYÚT-ROZSZA SZERKEZETI TERV KULCSTEREM
 részlete m=1:10000
 leírás: dr. Veres Zoltán és társai, 2006. 12. hó.

észak
 T-2

LIGNYIT-
 MEZŐ
 ~ 96,61 HA

77-323-2
 (3)
 77-323-4
 (6)

Közp. mély

LIGNYITMEZŐ-HATÁR

MISKOLC
 /VASÚT/

Kompolt

3

Má

Kö

Ev

Má

Vá

SZT

Má

Ev

